

TKALSTVO: LAN – OD ZRNA DO PLATNA

Izdelovanje platna in sukna s tkanjem lanene, konopljene in volnene preje na vodoravnih ali navpičnih statvah se je v preteklosti prepletalo na slovenskih kmetijah in pokrajinah. Pri obdelavi lanu gre za izrazito sezonsko domače delo, tudi obrt, ki je bila v preteklosti močno razvita na Sorškem polju, za lokalne in hišne potrebe pa po vsem slovenskem prostoru.

Najdlje se je tkalstvo ohranilo v Beli krajini in Prekmurju, pa tudi na območju Slovenskih goric. Najbolj je bilo razvito v 18. stoletju, ko je imelo tako imenovano škofjeloško platno pomemben delež v trgovini dežele Kranjske.

V 2. polovici 19. stoletja je blago industrijskih tkalnic pričelo izpodrivati na ročnih stavah stvano blago. Danes se z obdelavo lanu, izdelovanjem platna in sukna s tkanjem lanene preje srečujemo le na redkih kmetijah s prikazom te nekoč cenjene obrti ali izdelovanja za domače potrebe.

8

KMETIJA PRI FRIDI

MIROSLAVA in FRANC RUHITEL

Zgornja Ročica 17
2233 Sv. Ana v Slov. goricah
telefon: 02/703 21 70
GSM: 041 555 210
e-naslov: franc.ruhitel@siol.net

Vključevanje lanu – te pozabljene poljščine predstavlja obenem tudi kolobar pri pridelavi pozabljenih poljščin na kmetiji. Gospodar Franček Ruhitel vam bo zelo doživeto opisal ves postopek pridelave lanu v Slovenskih goricah pri Sveti Ani. Lahko se boste preizkusili na orodjih, ki so se uporabljala za pripravo platna. Na kmetiji boste slišali še pripovedovanje dogodbščin ob delu terilj v preteklosti.

PROGRAM:

- sprejem skupine na kmetiji in predstavitev programa z napotki za delo;
- prikaz trenja in preje lanu s preizkušnjo udeležencev;
- opazovanje in preizkušanje v tkanju;
- spoznavanje te stare obrti – v kolikor je delavnica v sezoni »pipanja lanu«, se lahko udeleženci poskusijo tudi v tem, naučijo se, kako se lan »pleha« ter pripravi za tkanje;
- izdelovanje izdelka iz lanu.

Pridobljena spoznanja:

- spoznavanje tkalstva;
- zgodovina in razvoj tkalstva;
- razvijanje ročnih spretnosti tkanja in priprave lanu za tkanje;
- o vezenju tradicionalnih vzorcev na lanene rjuhe, prte in druge vrste vezenin in platna;
- razstava in ogled izdelkov.

Ali ste vedeli, da ...

- so lan v globoko preorano in pognojeno zemljo sejali septembra ali oktobra;
- se je predivo spredlo na kolovratu in se pripravilo za tkanje;
- se je tkalo na statvah, največ v kajžarskih in bajtarskih družinah, tkali so tako moški kot ženske;
- je tkalstvo bilo poleg lončarstva najpomembnejša domača obrt in dejavnost v Sloveniji.

Program je primeren za: otroke, ženske, moške in družine

Čas trajanja programa: 2 uri oz. po dogovoru

Primerni termini: vse leto

Lokacija izvedbe programa: na kmetiji ali po dogovoru

Potrebna oprema: udobna oblačila in obutev

DODATNA PONUDBA

Možno si je ogledati kmetijo in domače živali.

Na voljo so tudi delavnice striženja ovac in polstenja ovčje volne.

Spoznate lahko šege in navade, ki vam jih pripovedujejo ali v šaljivi obliki tudi prikažejo ob delu. Izberete lahko med Delavnico na tavrhi Pri Fridi /»Bog klone, da ste prišli na tavr« ali Od zrna na njivi do ajdove kaše v skledi.

Pri Sveti Ani se lahko ob poti sprehodite še po tematskih poteh in občudujete čudovite razglede po pokrajini.

